

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 12C/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020200147
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Krišková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1020200147.4

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Kriškovej a sudkýň JUDr. Olgy Bahníkovej a JUDr. Ľubice Břouškovéj v právnej veci žalobcov: Občianske združenie na pomoc spotrebiteľom a ľuďom v núdzi, so sídlom Cestice č. 118, 044 71 Cestice, IČO: 50 326 147, zastúpenému JUDr. Petrom Reblánom, advokátom, so sídlom Cestice č. 118, 044 71 Cestice, proti žalovanému: Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižkova 11, 811 02 Bratislava, IČO: 36 854 140, v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, o návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou, doručenou súdu dňa 28.01.2020, vo veci samej domáhal, aby súd určil, že obchodná praktika žalovaného, ktorou táto pri uplatnení práva spotrebiteľa podľa § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z.z. o úveroch na bývanie v znení neskorších predpisov v zákonnej lehote, čo i len z časti neumožní spotrebiteľovi bez poplatku, sankcie alebo bez náhrady nákladov zaplatiť predčasnú splátku úveru na bývanie vo výške nepresahujúcej 20% istiny úveru na bývanie, prípadne spotrebiteľa inak obmedzí pri jej zaplatení tým, že na tento účel použije alebo určí iný výpočtový základ, resp. sumu takejto predčasnej splátky vyčíslí z iného výpočtového základu, než z celkovej sumy istiny úveru na bývanie poskytnutej spotrebiteľovi, najmä ak takéto určenie alebo vyčíslenie vychádza zo „zostatku istiny úveru na bývanie, zostatku dlhu, zostatku úveru na bývanie, zostatku aktuálnej istiny úveru na bývanie“ alebo z obdobného výpočtového základu, ktorý je znížený o splátky istiny úveru na bývanie, je nekalou obchodnou praktikou, používanie ktorej sa zakazuje. Ďalej sa žalobca domáhal, aby súd určil, že je po právoplatnosti meritórneho rozhodnutia súdu oprávnený v mene a na náklady žalovaného zabezpečiť zverejnenie rozsudku prostredníctvom servisu a webových portálov TASR ako originálnu textovú službu a aby priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. V priebehu konania vo veci samej doručil žalobca dňa 07.09.2020 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáha, aby súd uložil žalovanému povinnosť do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, vedenej Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 12C/1/2020, zdržať sa používania a uplatňovania takej obchodnej praktiky, ktorou pri uplatnení práva spotrebiteľa podľa § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z.z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v zákonnej lehote, čo i len z časti neumožní spotrebiteľovi bez poplatku, bez sankcie alebo bez náhrady nákladov zaplatiť predčasnú splátku úveru na bývanie vo výške nepresahujúcej 20% istiny úveru na bývanie, prípadne spotrebiteľa inak obmedzí pri jej zaplatení tým, že na tento účel použije alebo určí iný výpočtový základ, respektíve sumu takejto predčasnej splátky vyčíslí z iného výpočtového základu, než z celkovej sumy istiny úveru na bývanie poskytnutej spotrebiteľovi, najmä ak takéto určenie alebo vyčíslenie vychádza zo „zostatku istiny úveru na bývanie, zostatku dlhu, zostatku úveru na bývanie, zostatku aktuálnej istiny úveru na bývanie“ alebo z obdobného výpočtového základu, ktorý je znížený o splátky istiny úveru na bývanie. Žalobca zároveň v rámci neodkladného opatrenia žiada o oprávnenie v

mene a na náklady žalovaného zabezpečiť zverejnenie predmetného uznesenia TA SR so spracovaním ako originálnu textovú službu prostredníctvom jej servisu a webových portálov.

3. Predmetný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia žalobca odôvodnil tým, že napriek prebiehajúcej súdnej veci vo veci samej nie je reálne spotrebiteľom zabezpečená ochrana ich kolektívnych práv a preto sa domnieva, že s ohľadom na skutočnosť, že medzi sporovými stranami z dôvodu neochoty žalovaného doposiaľ nedošlo k mimosúdnejmu riešeniu sporu, práve nariadením neodkladného opatrenia v uvedenom znení bude ochrana spotrebiteľov zabezpečená. Žalobca poukázal na to, že žalovaný až ku dňu 01.06.2020 vykonal zmenu v textácii svojich nových obchodných podmienok pre poskytovanie úverov na bývanie, čo považuje žalobca za podstatné pre nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko do 31.05.2020 žalovaný nijakým spôsobom nerozporoval, že sa uplatňovania žalovanej nekalej obchodnej praktiky dopúšťa. Žalobca má za to, že aj napriek uvedenej skutočnosti týkajúcej sa žalovaným vykonanej zmeny obchodných podmienok sa jedná len o zmenu formálnu, čo nemôže obstáť. Žalobca je presvedčený, že obchodná praktika má byť posudzovaná nie ako skutočnosť formálna, ale praktická - preto je podľa žalobcu nepodstatné, ako dokumentácia žalovaného vyzerá alebo ako sa javí, ale podstatné je, ako ju žalovaný reálne vo vzťahu so spotrebiteľmi uplatňuje. Žalobca sa domnieva, že pre žalovaného ako bankový subjekt musí byť bezproblémové preukázať kedy, v akom rozsahu, z akého vzťahu si od spotrebiteľov žiada platby pri predčasnom splatení úverov na bývanie a tiež identifikovať všetky platby, ktoré eviduje. V priebehu konania žalovaný podľa žalobcu nepredložil žiadne relevantné dôkazy o tom, akú obchodnú praktiku uplatňuje a ani žiadne interné predpisy o určení podmienok pre postupné splácanie úveru, ktoré ex lege musí mať (§ 8 ods. 32 zákona č. 90/2016 Z.z.). Žalobca preto ako celok odmieta a popiera tvrdenia žalovaného, že odo dňa 01.06.2020 prestal uplatňovať obchodné praktiky napadnuté žalobou, nakoľko toto tvrdenie nie je opodstatnené a reálne z ničoho nevyplýva. Navyše, „pretextovaním“ obchodných podmienok sa podľa žalobcu do úverového vzťahu medzi bankou a spotrebiteľom vnáša nová neistota a pôvodne existujúca sa neodstraňuje. Žalobca vníma postup žalovaného ako súčasť jeho taktiky a má za to, že sa jedná len o účelové a formálne zastretie reality maskujúce to, že žalovaný svoju nekalú obchodnú praktiku naďalej uplatňuje - hoci mlčky a robí ju tým zároveň pre spotrebiteľa ťažšie čitateľnou. Žalobca má za to, že žalovaný nedefinuje pojem „istina“, preto naďalej považuje výpočtový základ, ktorý žalovaný reálne uplatňuje, za sporný. Žalovaným uskutočnená „kozmetická zmena“, obsahom ktorej je len odstránenie toho, čo žalovaného jednoznačne usvedčovalo z používania nekalej obchodnej praktiky, nie je dôkazom od upustenia od jej reálneho používania. Pokiaľ žalovaný poukazuje na to, že v plnom rozsahu vyhovel žalobným námietkam, bolo by podľa žalobcu žiaduce, aby preukázal aj to, ako sa vysporiadal vo vzťahu k spotrebiteľom, ktorým contra legem nedovolil (aj hoci len do 31.05.2020) realizovať ich právo podľa § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z.z. tým, že voči nim nesporne uplatňoval nekalú obchodnú praktiku. Žalobca taktiež poukazuje na motiváciu žalovaného účelovo presvedčiť, že v sporovom konaní nastal stav, kedy práve žalovaný by mal zaviniť jeho zastavenie v zmysle § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“). Zisk žalovaného za rok 2019 predstavuje sumu 70.147.000,- Eur, pričom je zrejmé, že aspoň časť z uvedenej sumy dosiahol žalovaný aj z príjmov vyplývajúcich z uplatňovania nekalej obchodnej praktiky na úkor spotrebiteľov. Preto pre žalovaného bude „veľmi drahé“, aby predmetnú časť zo svojich príjmov musel ako škodu či bezdôvodné obohatenie vrátiť spotrebiteľom, ktorých poškodil alebo na úkor ktorých sa obohatil, resp. aby bezdôvodné obohatenie vydal štátu. Avšak, zastavenie konania, ktoré by žalovaný mohol práve odpadnutím dôvodu konania v dôsledku svojho „taktického manévru“ dosiahnuť, by malo veľmi zanedbateľný vplyv na žalovaného, aj to výlučne v časti rozhodovania o náhrade trov konania. V rámci náhrady trov konania by žalovaný musel žalobcovi zaplatiť (za aktuálnej procesnej situácie) náhradu trov konania v sume 923,10 Eur (v prípade súdom priznaných 10 úkonov právnej služby), čo je v porovnaní s potenciálnou stratou žalovaného pri určení vyššie uvedenej obchodnej praktiky za nekalú, potrebné označiť za „smiešne“. Žalobca má za to, že žalovaný sa riadi najmä ekonomickým posúdením veci (t.j. pragmaticky, z čoho bude mať väčší prospech) a v rámci procesnej taktiky skúša čisto formálnou zmenou svojich obchodných podmienok presvedčiť súd, že odpadol dôvod pre pokračovanie v konaní, čím pro futuro „zahmlí“ to, že v uplatňovaní žalovanej nekalej obchodnej praktiky aj naďalej pokračuje tak, aby sa v konečnom dôsledku vôbec nemusel vzdávať príjmov a ziskov mu plynúcich z jej aplikácie do praxe aj v budúcnosti. Žalobca aj z uvedeného dôvodu rozumie žalovaného bytostnej snahe o oklamanie súdu, pretože žalovanému z toho vyplývajú jednoznačne iba výhody. Novšie obchodné podmienky žalovaného nie sú dôkazom o tom, akým výpočtovým základom sa žalovaný reálne pri včasnom a riadnom uplatnení práva spotrebiteľa na predčasné splatenie časti úveru na bývanie do max. výšky 20% istiny tohto úveru na bývanie podľa § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z.z. riadi.

4. Žalobca berie predmet svojej činnosti, ktorým je ochrana ako individuálnych, tak kolektívnych záujmov spotrebiteľov, vážne a citlivo vníma, že žalovaný nielen že nerešpektuje a porušuje práva spotrebiteľov, ale zároveň spôsobuje plošne na celom území SR majetkovú škodu a bezdôvodne sa obohacuje na úkor všetkých spotrebiteľov, ktorí sú so žalovaným v úverovom vzťahu v zmysle zákona č. 90/2016 Z.z., keď pri aplikácii § 18 ods. 2 cit. zákona uplatňuje nekalú obchodnú praktiku. Tým zároveň dochádza k narúšaniu a deformovaniu hospodárskej súťaže pre celé územie SR. Nakoľko podľa žalobcu ani podanie žaloby vo veci samej nezmenilo postoj žalovaného k uplatňovaniu žalovanej nekalej obchodnej praktiky, pričom akákoľvek konštruktívna debata so žalovaným možná nie je, je podľa žalobcu naplnená podmienka existencie potreby bezodkladne upraviť pomery tým, že v rámci nariadenia neodkladného opatrenia sa žalovanému uloží, aby sa zdržal uplatňovania žalovanej obchodnej praktiky až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Súčasne sa žalobca domnieva, že s ohľadom na veľký územný rozsah a množstvo spotrebiteľov zasiahnutých žalovaným uplatňovanou obchodnou podmienkou, je potrebné zverejnenie uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia žalobcom z dôvodu reálneho dosiahnutia účelu ním sledovaného. Ak žalovaný uvádza pravdu (neuplatňovanie nekalej obchodnej praktiky), nariadenie neodkladného opatrenia sa ho nijakým spôsobom negatívne dotknúť nemôže a ak žalovaný vo svojich tvrdeniach súd zavádza, neodkladné opatrenie poskytne efektívnu a reálnu ochranu kolektívnych práv spotrebiteľov. Bez nariadenia predmetného neodkladného opatrenia bude žalovaný pokračovať v porušovaní kolektívnych záujmov spotrebiteľov na celom území ST, čím ich poškodí a na ich úkor sa bezdôvodne obohatí.

5. Podľa § 324 ods. 1, 2, 3 C.s.p. pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie. Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd. Neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

6. Podľa § 325 ods. 1 C.s.p. neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

7. Podľa § 325 ods. 2 C.s.p. neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby

- a) poskytla aspoň časť pracovnej odmeny, ak ide o trvanie pracovného pomeru a navrhovateľ zo závažných dôvodov nepracuje,
- b) zložila peňažnú sumu alebo vec do úschovy na súde,
- c) nenakladala s určitými vecami alebo právami,
- d) niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala,
- e) nevstupovala dočasne do domu alebo bytu, v ktorom býva osoba, vo vzťahu ku ktorej je dôvodne podozrivá z násillia,
- f) nevstupovala alebo iba obmedzene vstupovala do domu alebo bytu, na pracovisko alebo iné miesto, kde býva, zdržiava sa alebo ktoré pravidelne navštevuje osoba, ktorej telesnú integritu alebo duševnú integritu svojím konaním ohrozuje,
- g) písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami úplne alebo čiastočne nekontaktovala osobu, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť takým konaním ohrozená,
- h) sa na určenú vzdialenosť nepribližovala alebo iba obmedzene približovala k osobe, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť jej konaním ohrozená.

8. Podľa § 326 ods. 1, 2 C.s.p. v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/20181212>> uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

9. Podľa § 328 ods. 1 C.sp. ak súd nepostupoval podľa § 327 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/20181212>>, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/20181212>>, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

10. Podľa § 329 ods. 2 C.s.p. pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

11. Navrhovateľ domáhajúci sa nariadenia neodkladného opatrenia musí v návrhu preukázať, že je osvedčená existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami, že navrhovateľom tvrdené a osvedčené skutočnosti odôvodňujú potrebu neodkladnej úpravy pomerov/obavu z ohrozenia exekúcie (princíp opodstatnenosti), že uložením požadovanej povinnosti (alebo zákazu) možno objektívne dosiahnuť ochranu, ktorej sa navrhovateľ domáha (princíp efektívnosti), že navrhovaným neodkladným opatrením nebude vytvorený nenávratný stav, že právne účinky neodkladného opatrenia neobmedzia povinného neprímeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah (princíp proporcionality), a že sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením podľa § 343 a nasl. C.s.p. Aj v prípade splnenia formálnych a vecných predpokladov požadovaných zákonom pre nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutné, aby súd zvážil, či v prípade nariadenia neodkladného opatrenia nedôjde k nevyváženému zásahu do vzťahov strán sporu alebo tretích osôb, a teda posúdiť primeranosť zásahu, ktorý nariadenie neodkladného opatrenia predstavuje. Požadované obmedzenie musí byť primerané ochrane poskytnutej navrhovateľovi neodkladného opatrenia a zároveň nesmie nad nevyhnutnú mieru limitovať stranu, proti ktorej návrh smeruje.

12. Procesnú zodpovednosť za výsledok konania - dôkazné bremeno, má v tomto smere len navrhovateľ neodkladného opatrenia (žalobca). V zmysle uvedeného vyplýva, že pre vyhovenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí ísť o osvedčenie takého stavu právnych (nie iba faktických) vzťahov, ktorý vyžaduje rýchlu úpravu pomerov a taktiež o osvedčenie ohrozenia nároku, keď jeho ohrozenie musí byť podložené konkrétnymi skutočnosťami. Reálne vyhodnotenie potreby bezodkladnej úpravy pomerov je otázkou voľnej úvahy súdu, pričom v súvislosti s vyhodnotením danej potreby musí súd nevyhnutne skúmať aj splnenie ďalších predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia a otázku ich osvedčenia zo strany žalobcu vrátane hodnoverného osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému má byť takto poskytnutá ochrana. Súd pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia riadne dokazovanie nevykonáva, nakoľko vychádza len z obsahu spisu a skutočností osvedčených z predložených listín.

13. V danom prípade súd prvej inštancie po individuálnom vyhodnutí žalobcovho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia dospel k záveru, že v predmetnej veci zákonné podmienky na jeho nariadenie dané nie sú. Žalobca sa v priebehu konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (konanie vo veci samej), iniciovaného na základe žaloby zo dňa 28.01.2020, domáha nariadenia predmetného neodkladného opatrenia (viď ods. 2 odôvodnenia), dôvodiac pritom pokračovaním žalovaného v porušovaní kolektívnych záujmov spotrebiteľov na celom území SR používaním (podľa žalobcu naďalej nekalej) obchodnej praxi.

14. V tejto súvislosti poukazuje súd predovšetkým na špecifický predmet sporu, ktorým je abstraktná kontrola v spotrebiteľských veciach. Ide teda o preskúmanie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, resp. iných zmluvných dokumentoch, mimo rámca okolností konkrétneho prípadu. Výsledkom tohto konania je záväzná stanovene toho, či sa zmluvná podmienka bude považovať za neprijateľnú, resp. obchodná praktika za nekalú. Súd je preto toho názoru, že vzhľadom na predmet sporu, nie je možné nariadiť neodkladné opatrenie obsahovo zhodné s petítom žaloby vo veci samej, aj keď to Civilný sporový poriadok výslovne nezakazuje. Nariadením neodkladného opatrenia v znení ako požaduje žalobca, by mohlo dôjsť k prejudikovaniu meritórneho rozhodnutia, keďže až v konečnom rozhodnutí bude na základe vykonaného dokazovania rozhodnuté, či sa obchodné praktiky žalovaného považujú za nekalé alebo nie.

15. Súd prvej inštancie zároveň s poukazom na ustálenú judikatúru konštatuje, že charakter inštitútu neodkladného opatrenia neumožňuje posúdiť, či žalobcom tvrdené skutočnosti spočívajúce v tom, že zo strany žalovaného dochádza aj po zmene obchodných podmienok, platných odo dňa 01.06.2020, naďalej „maskovane“ k používaniu žalovanej nekalej praxi, sú alebo nie sú pravdivé. Preto iba v konaní vo veci samej pri rešpektovaní základných princípov sporového konania, najmä s akcentom na prejednávaci princíp a princíp rovnosti zbraní, po vykonaní dokazovania bude možné žalobcom uvádzané argumenty relevantne posúdiť a spravodlivo vo veci rozhodnúť.

16. Súd prvej inštancie preto po zhodnotení všetkých skutočností dospel k záveru, že zo strany žalobcu nie sú dané dôvody pre nariadenie neodkladného opatrenia, následkom čoho je zamietnutie takéhoto návrhu.

17. O náhrade trov konania rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 C.s.p.).

18. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie. Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.